

AYIN KONUSU: GIDA GÜVENLİĞİ

İnsan ve çevre sağlığı için önem arz eden kimyasal madde kalıntılarının başında pestisitler gelmektedir. Pestisitler tarımsal üretimde çeşitli unsurlara karşı kullanılan zehirli kimyasal maddelerdir. Pestisitler tarım ilacı olarak da nitelenebilmektedirler. Ancak bu nitelene doğru değildir. Pestisitleri tarım ilacı değil tarım zehri olarak nitelene gerekmektedir. Pestisit kullanımı sadece insan sağlığı açısından değil doğal hayat açısından da büyük riskler içermektedir. Pestisit kullanımının bebek ve çocuklar başta olmak üzere insan sağlığı için ciddi riskler oluşturduğu, biyoçeşitlilik kaybına, toprak ve su varlıklarında kimyasal kirlilik sorunlarına yol açtığı belirtilmektedir. İnsan sağlığı açısından pestisit kullanımının yarattığı en önemli sorun pestisitlerin kullanım sonrası gıdalarda (özellikle de meyve ve sebzelerde) kalıntı bırakmasıdır. Avrupa Birliği'nin istatistik kurumu EUROSTAT'ın verilerine göre İspanya, Fransa ve İtalya'nın ardından Türkiye Avrupa'da

en çok pestisit kullanan dördüncü ülkedir. Bu anlamda bütün kamuoyu ve otoritelerin odaklanması gereken 3 ana husus bulunmaktadır: Gıda güvencesi, gıda güvenliği ve gıda egemenliği.

Gıda güvencesi; herkesin sağlıklı bir yaşam sürdürebilmesi için besleyici gıdalara, düzenli olarak, yeterli ve güvenilir şekilde erişebilmesidir.

Gıda güvenliği; gıda maddelerinin tarladan, çiftlikten veya elde edildikleri noktadan sofralarımıza ulaşıncaya kadarki süreç içinde sağlıklı ve besleyici özelliklerini koruma esasına dayanır.

Gıda egemenliği, endüstriyel, kâr amaçlı, petrole dayalı şirketlerin gıda sistemine karşı duruştur. Gıda politikalarının küresel gıda ve tarım şirketleri tarafından değil gıdayı üreten ve ona ihtiyaç duyanlar tarafından belirlenmesini, halkların kendi kültürlerine uygun, doğayla uyumlu tarım ve gıda sistemlerini belirleme hakkı olduğunu savunur.

Tarım zehiri olan pestisitler yasaklanmalıdır.

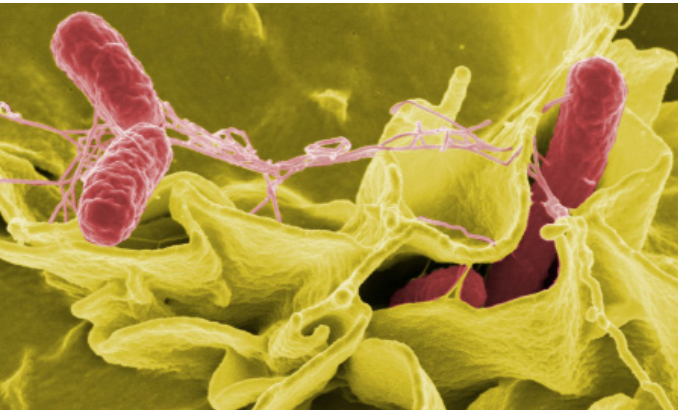
- Dünya pestisit kullanımı yaklaşık 3 milyon ton civarındadır.
- Greenpeace'in Türkiye'de yaptığı araştırmaya göre domates, yeşilbiber ve hıyarlardan alınan 90 gıda ürününün 14'ünde (%15,6) yasal mevzuata aykırı pestisit kalıntısı tespit edilmiştir.
- Aynı ürünlere Ağustos'ta tespit edilen pestisit sayısı toplamda 56 iken, bu sayı Ekim'de 96'ya ve Kasım'da ise 139'a çıkmıştır.
- Mevsiminde üretilen gıdalara kıyasla mevsim dışında üretilen gıdalarda pestisit kalıntı sayıları artmaktadır.
- Marketlerdeki ürünlere tespit edilen pestisit kalıntıları, pazarlarda satılan ürünlere oranla daha fazladır.
- Alınan bütün örnekler üzerinden bir değerlendirme yapıldığında ise analiz edilen 90 örnekten %52'sinin hormonal sistem üzerinde etkili bir ya da birden fazla sayıda pestisit kalıntısı içerdiği belirlenmiştir.
- Örneklerde tespit edilen 57 farklı çeşit pestisitinin %21'inin (12 adet) hormonal sistem bozucu nitelikte olduğu belirlenmiştir.
- Ürünlerde tespit edilen pestisitler sucul canlılar, arılar, algler ve faydalı böcekler açısından çok zararlıdır.
- Zehirsiz Sofralar Sivil Toplum Ağı pestisitlerin yasaklanması için 125 bin imza topladı.

*Fotoğraf, "Soframızdaki Tehlike-Pestisit- Dr. Bülent Şık-Greenpeace 2019" raporundan alınmıştır.

Gıda güvenliği denetim sorunu değil üretim sorunudur.

- Tarım ve Orman Bakanlığı gıda güvenliğinin sağlanmasına yönelik kapsamlı politika geliştirmek yerine "denetim seferberliği" adı altında ürünlerin sağlıklı olduğuna yönelik algı çalışması yapmaktadır.
- Tarım ve Orman Bakanlığı gıdalarda kullanılan ve insan sağlığı açısından zararlı olan şurupların 2020 yılı sonuna kadar tüketilmesine izin vermiştir.
- Tarım ve Orman Bakanlığı Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü tarafından yürütülen Ulusal Salmonella Kontrol Programı kapsamında analiz edilen toplam 103.727 numunenin %2,9'unda, salmonella tespit edilmiştir.

(Fotoğraf © Rocky Mountain Laboratuvarları, NIAID, NIH)

Kültürü iyileştirilmiş insan hücrelerini istila eden *Salmonella typhimurium* (kırmızı) gösteren, renkte geliştirilmiş tarama elektron mikrofisi.

Salmonella: Tifo, paratifo ve gıda zehirlenmesine yol açabilen, bir bakteridir.

Toplumun ne tükettiğini bilme hakkı var!

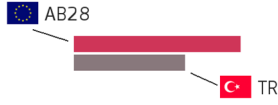
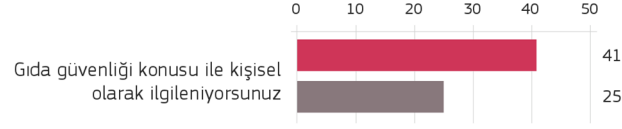
- Küresel Organik gıda pazarı yaklaşık 105 milyar dolardır.
- İsviçre ve Danimarka organik gıdaya kişi başına yıllık 338 dolar ile en çok para harcayan ülke konumunda yer almaktadır.
- Türkiye'de organik tarıma yıllık kişi başına 1 dolar harcamaktadır.

Gıda güvenliği ile gelir eşitsizliği arasında doğru ilişki var!

- Bugün dünyada 820 milyondan fazla insan açlık çekmektedir.
- Herhangi bir seviyede gıda güvensizliği yaşayan toplam yaklaşık 2 milyar insan bulunmaktadır.
- Son yıllardaki ekonomik yavaşlama ve gerilemeler ile açlık oranında artış yaşayan ülkelerin %80'i ihracat/ithalat faaliyetlerinde ağırlıklı ham maddelere bağlı ülkelerdir.
- 2018 verilerine göre, yetersiz beslenmeden kaynaklı olarak 5 yaşın altındaki 154 milyon çocukta boy kısalığı görülmektedir.
- Uluslararası tarım tekellerinin dünya genelindeki egemenliğiyle meydana gelen gelişmelerin yurt içi fiyatlar üzerindeki etkisi, gıda güvenliği için özellikle zorlayıcı olmaktadır.
- Aşırı yoksulluk; gıda güvensizliğinin temel nedenlerinden biridir.

Avrupa Gıda Güvenliği Kurumu (EFSA)'nın AB üyesi 28 ülke vatandaşlarından 27.655 kişiyle ve Türkiye'den 1011 kişiyle Nisan-Kasım 2019'da yüz yüze yaptığı anket çalışmalarına göre:

Soru: Gıda Güvenliği konusunda kişisel olarak ne kadar ilgileniyorsunuz? (Cevaplarda katılanların oranı-%- gösterilmektedir.)

SORU: Gıda güvenliği konusunda kişisel olarak ne kadar ilgileniyorsunuz?

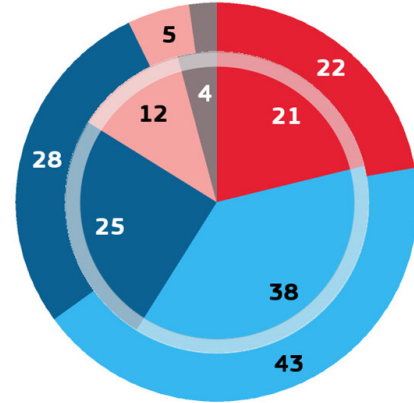
Cevap:
Gıda güvenliği konusu ile kişisel olarak ilgileniyorsunuz

	AB28	TR
TOPLAM	41	25
🎓 Eğitim (Tamamladığı yaş)		
15-	33	25
16-19	38	22
20+	52	26
Halen okuyor	32	30
👤 Ait olduğunu düşündüğü sınıf		
İşçi sınıfı	36	29
Alt orta sınıf	38	31
Orta sınıf	45	21
Üst orta sınıf	51	33
Üst sınıf	41	46

Sosyo-demografik dağılım

SORU: Lütfen aşağıdakilerden hangisinin sizin görüşünüze en yakın olduğunu söyleyin.

(Cevaplarda katılanların oranı-%- gösterilmektedir.)

- Gıda seçerken başlıca kaygınız güvenlidir
- Güvenlik kaygılarınızın arasındadır
- Güvenlik konusunda kaygılanmazsınız, çünkü satılan gıdaların güvenli olduğunu varsayarsınız
- Güvenlik sizi hiç kaygılandırmaz, çünkü vücudunuzun gıda güvenliği risklerini kaldırabileceğini varsayarsınız
- Bimiyor

AB28 Dış dilim

TR İç dilim

SORU: Soru: Lütfen aşağıdaki konulardan hangilerini duyduğunuzu söyler misiniz? Birden fazla cevap alınabilir

(Cevaplarda katılanların oranı-%- gösterilmektedir.)

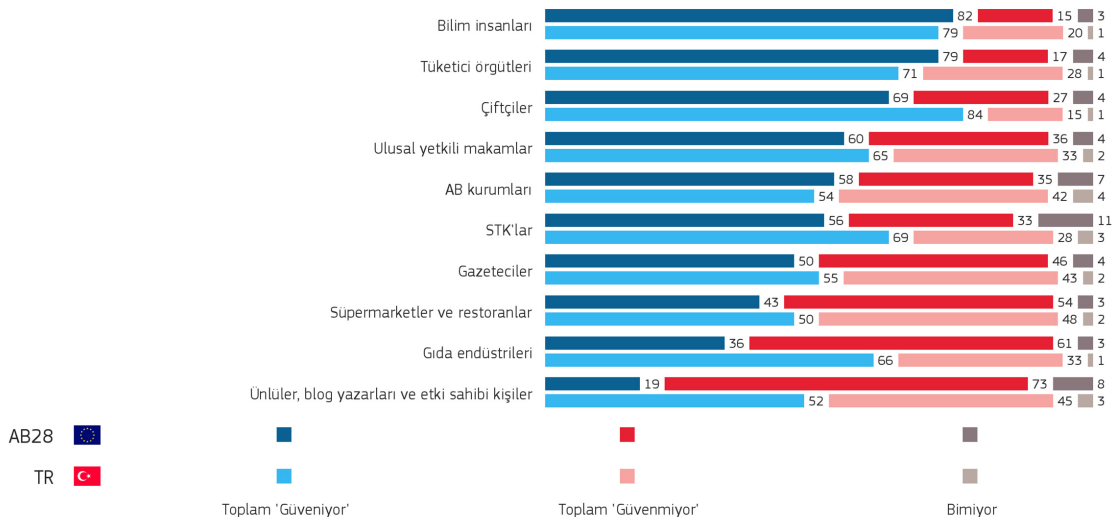
Soru: Duyduğunuz konular arasında sizi en çok kaygılandıranı söyler misiniz? Öncelikle hangisi? En fazla 5 cevap olabilir

(Cevaplarda katılanların oranı-%- gösterilmektedir.)

Soru: Gıda risklerine dair bilgiler için aşağıdaki kaynaklara ne derece güveniyorsunuz?

(Cevaplarda katılanların oranı-%- gösterilmektedir.)

HDP'NİN GIDA GÜVENLİĞİNİN SAĞLANMASI KONUSUNDAKİ GÖRÜŞLERİ:

- **Tarım zehiri pestisitler yasaklanmalıdır.**

Fotoğraf: depositphotos.com

- **Hibrit tohum yerine atalık tohumun kullanılmasına yönelik politikalar uygulanmalı, tarımsal destekleme kapsamına alınmalıdır.**

Fotoğraf: webanne.com

- **Hane halkının satın alma gücünü kısıtlayan ekonomik gelişmelere müdahale etmek gerekir. Bunun için gıda güvenliğini sağlamaya yönelik kısa ve uzun vadeli politikalar oluşturmak elzemdir.**

Fotoğraf: turkiyehabermerkezi.com

- **Gıda ticaretine dair sürdürülen politikalar, gıda güvenliği temelinde toplum sağlığı öncelikli olmak üzere düzenlenmelidir.**

Fotoğraf: bioecoactual.com

- **Gıda güvenliğini sağlamak için hormonal sistem bozucu olduğuna işaret edilen pestisit kalıntılarının analizlerinin yapılması bir gerekliliktir.**

Fotoğraf: hukukmedeniyeti.org

- **Gıda güvenliği aynı zamanda gıdanın besleyici özelliklerinin de korunarak insanlara sunulmasını kapsamaktadır. Gıda güvenliği çerçevesinde, halkın ucuz ve nitelikli gıdaya erişmesi için politikalar oluşturulması gereklidir.**

Fotoğraf: gazetevatan.com

HDP Genel Merkez
Adres: Barbaros Mah. Büklüm Cad. No: 117 06680
Çankaya/Ankara

@HDPgenelmerkezi

www.hdp.org.tr

HALKLARIN
DEMOKRATİK
PARTİSİ